

Pædagogisk læreplan for Riiset 2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

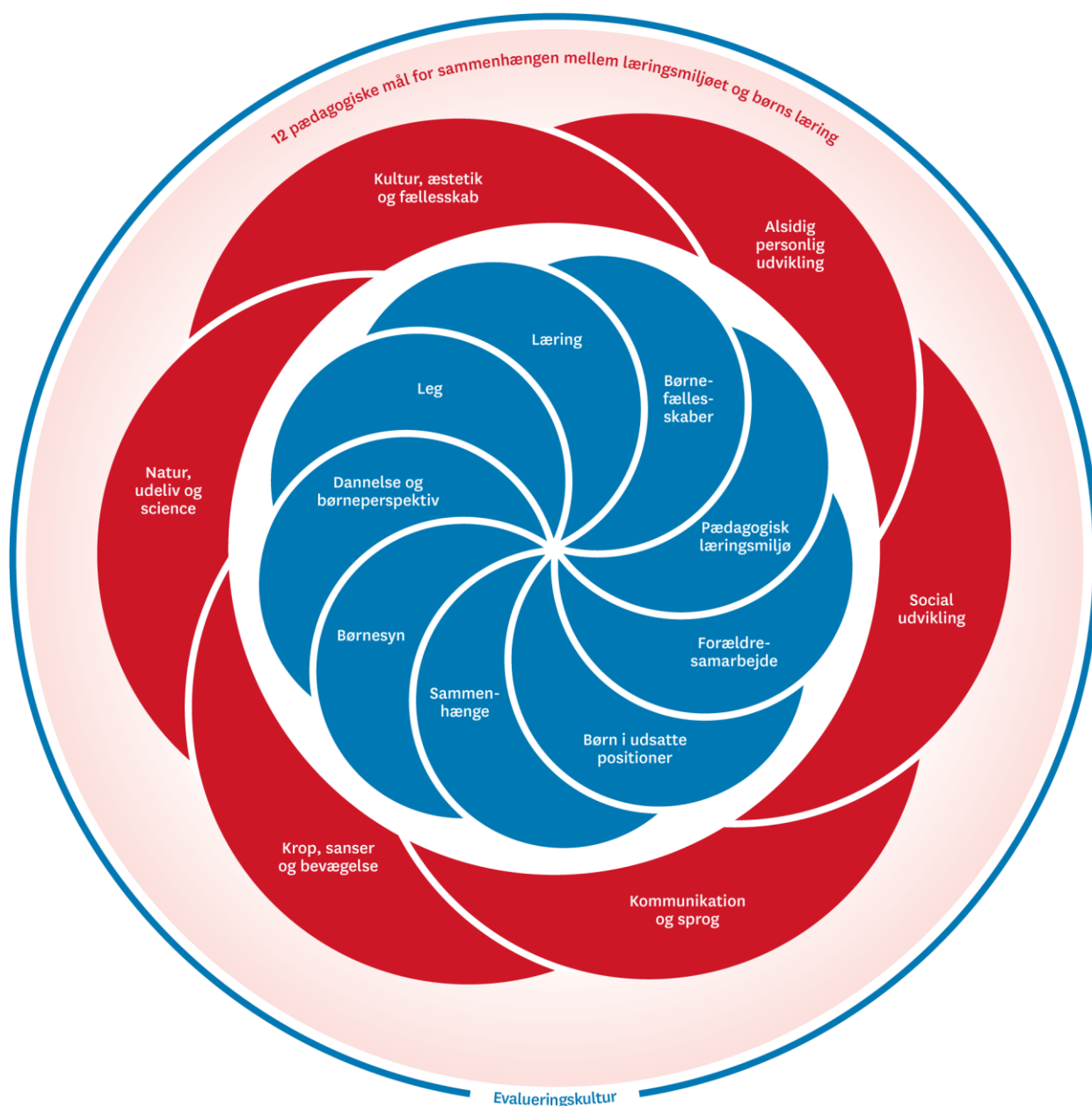
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Præsentation af Riiset:

Vuggestue

Bellahøjvej 46
2700 København

Udflytter børnehave

Slotsgade 20
3480 Fredensborg

Mail: riiset@riiset.dk

Tlf.nr: 3366 8799

Hvem er vi:

Riiset er en selvejede, integreret institution bestående af en vuggestue og en udflytterbørnehave. Vores vuggestue har 44 børn fordelt på 4 grupper, og ligger på Bellahøjvej 46 i Brønshøj.

Vuggestuegrupperne har hver deres fysiske tilhørs stue, Papegøjer, Krokodiller, Aber, Giraffer og dertilhørende inde arealer med garderobe, badeværelse, soveområde mv. I Bellahøj har vi ydermere fællesområder i form af vores lange gang som indbyder til med forskellige bevægelseslege. Vi har en stor og grøn legeplads med gode motoriske udfordringer og som indbyder til forskellige typer leg.

Udflytterbørnehaven har 45 børn fordelt på to grupper, Bæver og Vildsvin. Børnehaven har opsamlingssted på Bellahøjvej i Brønshøj, samme sted som vuggestuen. Børnehaven kører hver dag kl. 8.30 i bus til Fredensborg, hvor vores udflytterhus består af en stor villa, der ligger med tilhørende stor naturlegeplads og skovområde. Formålet med at være en udflytterbørnehave er at give storbybørn mulighed for at nyde udelivet.

I Riiset mødes alle børn med omsorg, tryghed og nærvær. Vi har stort fokus på at alle børn og forældre får en tryk og god start på den på deres daginstitutionsliv.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

Børnesyn i Riiset:

- Det at være barn har værdi i sig selv.
- Børnene ses som kompetente og selvstændige individer.
- Barndommen har en værdi i sig selv.
- Børnene skal føle sig set og forstået i alle livet sammenhæng
- Børn skal se som medskabere af egen udvikling og læring i de rammer som vi voksne er ansvarlige for.
- Vi tager udgangspunkt i barnets ressourcer.

Fundamentet for vores pædagogiske praksis er, at børn udvikler sig i trygge og nære relationer, samt inkluderende børnefællesskaber.

I Riiset er vi særlig opmærksomme på at alle voksne har viden og kendskab til barnets udvikling. Ved at have den viden kan vi som voksne bedre støtte og forstå hvordan barnet oplever, erfarer og handler i verden.

I Riiset arbejder vi for at understøtte det gode børneliv og skabe inkluderende børnefællesskaber og læringsmiljøer på tværs. Der er plads, tid og ro til at være barn og de møder nærværende og tillidsskabende voksne, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig. I dagligdagen er vi opmærksomme på at være nærværende voksne, der tager børnene alvorligt. Vi er nærværende ved at være i børnehøjde med øjenkontakt hvad enten vi leger, skifter bleer, hjælper med konflikter m.m. Vi er tydelige i vores kommunikation og er bevidste om at vores sprog og

kropssprog er i overensstemmelse med hinanden. Vi bruger en tydelig gestik og understøtter den sproglige udvikling ved at sætte ord på. Vi italesætter børnenes handlinger og følelser.

Det skaber tryghed hos børnene og støtter dem i deres udvikling.

Vi ved også, at det er utroligt vigtigt, at vi som voksne arbejder med at forstå vores egne følelser og ser på det vi selv har med i vores "rygsæk", for bedre at forstå og rumme børnenes reaktioner og kunne hjælpe dem. Børn gør altid det bedste de kan i en given situation.

I Riiset arbejder vi med tryghedscirklen, som er en metode og tager udgangspunkt i tilknytningsteori og som giver os et godt udgangspunkt for vores omsorg til børnene i Riiset. Vi skal kunne se børnenes behov og skabe tryghed. Vi skal hjælpe barnet med at regulere sine følelser og blive fyldt op af den voksne ved fx et kram eller et anerkendende blik.

Børn har brug for en tryk tilknytning til deres omsorgspersoner for at udvikle sig og lære. Den første og vigtigste tilknytning danner børn til deres forældre. Når de starter i Riiset bliver vi en del af de vigtige omsorgspersoner, som understøtter deres udvikling i trygge rammer.

Derfor er vi opmærksomme på børnenes behov og skaber tryghed for det enkelte barn, samt for hele børnegruppen. Det gør vi ved at hjælpe dem i deres lege og venskaber, vise godhed og se børns gode intentioner, samt hjælpe dem med at sætte ord på og regulere deres følelser. Det er via nære relationer til os, som omsorgspersoner, at børnene udvikler sig psykologisk og lærer hvem de er som socialt individ i en gruppe.

I Riiset vægter vi betydningen af de nære følelsesmæssige relationer og vi ved at tilknytning til os er væsentlig for børnenes tryghed og trivsel i vuggestue og børnehave.

Vi ved også at tydelig organisering og den genkendelige rytme for dagen på alle stuer er afgørende for børnenes trivsel.

Vi ønsker at være den trygge landsby for vores børn.

Dannelse og børneperspektiv i Riiset:

- Vi ser barnet som et unikt individ og vi skaber plads til den enkelte i vores børnefællesskaber og på en positiv måde introducerer vi de sociale spilleregler i forhold til barnets alder og muligheder
- Barnet har medbestemmelse og medindflydelse og er aktør i deres eget liv.
- Barnet udvikler og lærer om sig selv i et aktivt og inkluderende børnefællesskab.
- Vi har som daginstitution stort ansvar for at være med til at danne vores kommende generationer, så derfor introducerer vi børnene til mange forskellige meningsfulde aktiviteter og oplevelser, som udfordrer og skaber en tryk ramme til at begribe verden og indgå i demokratiske processer. I Riiset bliver børnene taget alvorligt og det er deres børnehus, som de er med til at påvirke hver dag.

I Riiset arbejder vi med en anerkendende tilgang, vi møder hvert enkelt barn med respekt og som ligeværdige aktør i deres eget liv. Vi arbejder med et ressourcensyn hvor barnet bidrager til fællesskabet ud fra deres egen erfaringsgrundlag og kunnen.

Hvert enkelt barn er værdifuld og betydningsfuld for fællesskabet. Vi er som voksne nærværende og guider børnene, hvor vi italesætter hvad vi gør og giver dem succes oplevelser i hverdagen og støtter dem i det der udfordrer dem.

Barnet lærer at være bevidst om sit eget jeg og barnets betydning i fællesskabet.

Vores læringsmiljøer bliver justeret løbende ud fra børneperspektivet hvor vi har fokus og kendskab til børnenes forskellige udviklingstrin og følger børnenes spor. For at understøtte børnenes udvikling, trivsel og læring anser vi at rutinerne og struktur som en værdifulde del af børnenes hverdag.

Hverdagens rutiner:

Vi bruger alle hverdagens rutiner til at skabe forudsigelighed og genkendelighed for børnene, så den faste og tydelige struktur bliver tryghedsskabende for deres hverdag.

Vi organiserer og justerer os som voksne i at skabe små læringsrum i mindre børnegrupper i bl.a. garderobesituationer, måltidstunden, vaske hænder mv.

Vi arbejder med en tydelig rollefordeling og fordelingsbalance i vores praksis. Vi har på begge afdelinger et kort morgen måde, hvor vi aftaler og tager højde for det aktuelle børnetal, enkelte børns særlige behov m.m. I vuggestuen mødes vi kan 9.00 på p-rum. Udflytteren holder et kort møde i bussen.

Roller er ikke låste, men giver et godt udgangspunkt for en god organisation med mulighed for at voksne kan være nærværende og igangsættende, velvidende om, at en anden voksen klarer de andre opgaver.

De tre forskellige roller:

Fordyber: Voksen som igangsætter og har mulighed for at fordybe sig i en leg/ aktivitet

Omsorgsgiver: Voksen, som er opmærksom og hjælper og støtter de børn som ikke ser ud til at være en del af børnefællesskaberne eller deltagende i en aktivitet.

Flyverrollen: Voksen, som sørger for praktiske opgaver fx hjælp med toiletbesøg, hjælp til at løse en konflikt.

Vi anskuer selvhjulpenhed som et nøglebegreb med fokus på at styrke barnets selvtillid og selvværd gennem succesoplevelser. Dette betyder, at vi i dagligdagen inddrager børnene i alle de vigtige praksisgøre mål, som hverdagen består af.

Alle børn i Riiset er på skift med til at dækkebord, rydder op efter et måltid, skænker sig vand og mad alt efter alder. Børnene er med til at hente

madvognen og hilse på køkkenmedarbejderne og spørger indtil hvad vi skal spise. Børnene hjælper med at tørre borde af, feje. m.m.

Børn har brug for at vide at deres hjælp er en vigtig del af vores fællesskab. Deres selvværd og selvtillid vokser når de får lov til at være selvhjulpne.

De daglige rutiner er værdifulde og understøtter Riisets læringsmiljø for hele dagen. Så det ikke kun er om formiddagen med de planlagte aktiviteter, at vi har et fokus på læring og udvikling, men hele dagen.

Vi ved, at børn har brug for omsorg, udfordringer, forventninger, samt tillid fra voksne. Børn er aktive medskabere af egen læring og udvikling de rammer, som vi voksne er ansvarlige for. Vi arbejder for, at barnet skal føle sig set, hørt og forstået samt opleve, at det har en demokratisk stemme.

Dagens rytme i Riiset:

Vi åbner på krokodille og abestuen kl. 6.45, hvor der tilbydes morgenmad frem til 7.45. Vi har fokus på at dagen starter roligt og rart og har fokus på en god overgang mellem hjem og os. Vi giver plads til børns følelser og anerkender dem og hjælper dem i gang med dagen.

Omkring kl. 8.00 fordeler vi os på alle stuer og børnene hjælper med at åbne stuen, samt gøre legezoner klar til dagens første lege.

Udflytteren gør klar til at gå ud til bussen

Vuggestuens daglige rutiner

De børn der er kommet tidligt, får skiftet deres ble.

Omkring kl. 9.00 får vi et lille mellemmåltid og vores samling starter derefter.

Til samling vi synger en goddag sang og andre sange som stuen er optaget af. Vi er optaget af sang og bevægelsesglæde og på hvad vi skal lave efterfølgende. Nogle dage er samlingen lang andre dage kort. Vi følger børnene.

Omkring kl. 9.30 starter dagens planlagte aktiviteter, som tager udgangspunkt i de styrkede læreplaner og følger vores årshjul og den uge rytme vi har valgt at følge i vuggestuen.

Det foregår på stuerne, gangene, ude på legepladsen eller på ture ude af huset. Vi vælger den placering der giver mening i forhold til aktiviteten og børnegruppen.

Mellemrummet mellem samlingen og dagens planlagte aktivitet er et vigtigt læringsrum og derfor bruger vi tid på fx at øve selvhjulpethed, hjælp-somhed, at bruge vores sprog i garderoben med overtøjet eller at børnene er med til at gøre klar til dagens planlagte lege/aktivitet.

Mellemrummet fra den de planlagte aktiviteter og frokosten er ligeledes meget betydningsfuldt for os, da det er her børnene er med til at og mentalt at forberede sig på næste der skal ske. Der skiftes bleer inden frokost.

Kl. 10.45-11 spises der frokost med udgangspunkt i følgende måltidværdier:

Madglæde og madmodighed, dialog om maden og det som optager børnene, måske det vi har oplevet sammen tidligere eller noget helt andet. Vi følger børnenes interesser og har dialoger og udvider børnenes sprog. Vi lader børnene sanse og smage med hænderne. Vi opfordrer i forhold til barnets alder at bruge fx ske/gaffel. Vi tager vores ansvar for børnenes oplevelser og erfaringer med mad og måltidet som en social og kulturel værdi alvorligt.

Middagsstunden:

Derefter bliver de trøtte børn puttet. Børn under 2 år sover i krybber som står ude på legepladsen og de større børn har sovefællesskaber i hver ende, hvor der læses historie eller synges sange inde middagsluren

Børn der ikke sover er sammen og leger og læser bøger.

De voksne holder på skift stuemøder eller holder pause og samler nærvær til eftermiddagen.

Omkring Kl. 14. er mange børn vågne og der tilbydes et eftermiddagsmåltid, som består af frugt, brød, mælk og vand.

Derefter er der leg på stuen, gangen og legepladsen.

Omkring kl. 15.30 mødes de to stuer i hver ende på den ene stue eller legepladsen eller vores gangareal til fx bevægelseslege.

Kl. 16.00 kommer udflytteren/vores børnehavebørn tilbage fra Fredensborg og leger med vuggestuebørnene.

16.30-17.00 Børne og voksne leger og hjælpes af med at lukke huset ned.

Kl. 17.00 lukker Riiset. Fredag kl. 16.30

De mange daglige rutiner som dagen i vuggestue og børnehave består af, betydningsfulde læringsmiljøer, som skaber tryghed og genkendelighed og hvor børnene bl.a. kan øve selvhjulpethed, hjælpsomhed, handleevne og samarbejde i fællesskabet. Det er meningsfuldt for børn at være en del af de opgaver der er forbundet med rutinerne og som vi gentager dag efter dag.

Dagligdagens rutiner, som fx tiden i garderoben, måltidet, sovestunden, toiletbesøg/ bleskift er også gode til at understøtte den sproglige udvikling.

Det er alle disse upåagtede rutiner og hvordan vi ser og arbejder med dem der udgør den største del af børns tid i vuggestuen og børnehave. Derfor er det rigtig vigtigt at det er pædagogisk kvalitet der er fremtrædende. At der er plads til rummelige samspilsformer og fokus på børn

Vuggestue.

I vuggestuen er børnene tilknyttet en stue og der starter deres vuggestuelev, langsomt udvider vi, så de også er en del af vores læringsmiljøer på tværs. Det kan være at lege ude på legepladsen eller bevægelseslege på gangen med nabostuen. Læringsmiljøer på tværs giver os mulighed for at tilrettelægge lege og aktiviteter ud fra børnenes alder eller interesser og deres nærmeste udviklings zone.

Børn har brug for at indgå i andre relationer end dem de har mulighed for deres stue.

Det betyder også, at børn i Riiset bliver trygge ved mange voksne. Vi ønsker med udgangspunkt i tryghedscirklen at være den "trygge" landsby, som jeres børn vokser op i. Alle voksne i Riiset skal være trygge og genkendelige voksne. Der er selvfølgelig forskel i børnenes relationer til de forskellige voksne og det har vi en opmærksomhed på.

I udflytteren har vi ikke stuer, men et fælles børnefællesskab. Derudover er børnene en del af en 3. aldersopdelt børnegruppe, hvor vi har aktiviteter, som passer til deres alder. Der er en primærvoksen til hver gruppe, som står forældre samtaler m.m.

Børnehavens daglige rutiner

Vi åbner sammen med vuggestuen på Papegøjestuen og Girafstuen kl. 6.45, hvor der tilbydes morgenmad frem til 7.45. Kl. 7.45-8.00 går de børnehavebørn der har været på åbnestuerne ud på legepladsen. Her modtager vi de børn der møder ind før bustid. Kl.8.15 er der "tasketid" og vi går i bussen, hvor der er faste pladser og man sidder med sin busmakker. Her modtages de sidste børn inden bussen kører mod Fredensborg.

I bussen holder personalet morgenmøde med udgangspunkt i ugeplanen som planlægges ud fra temaerne i årshjulet som varer 2 måneder ad gangen. Til morgenmødet fordeler vi børnene fra lille-, mellem- og store gruppen ud i formiddags aktivitet og ligeledes voksen. Her aftales også hvordan frokosten og pauserne forløber, hvem der skifter bleer både formiddag og eftermiddag og hvilke aktiviteter og legezoner, der skal være i gang om eftermiddagen. Desuden overleverer vi morgenbeskeder fra forældre, ledelse, m.m. til hinanden.

Efter morgenmødet går en voksen til mikrofonen. Her bliver hvert barn råbt op over mikrofonen, der bliver læst "Ugens Rim", hørt månedens to sange og herefter får børnene at vide, hvor man skal være om formiddagen (legepladsen, skoven, huset eller på tur), hvilken/hvilke aktiviteter der kommer til at foregå og med hvilke voksne. Ligeledes står der en voksen uden for bussen ved ankomst til Fredensborg som gentager hvilken aktivitet og hvor barnet skal gå hen (i huset, på trappen eller på legepladsen). Dette gør vi for at give den bedste forudsætning for at alle børnene kan indtage sin dag på bedste vis, hvor overgangene bliver gode og overskuelige, og for at alle børn kan føle sig trygge i de store skønne rammer vi har oppe i Fredensborg. Vi vil gerne skabe en tryk børnekultur hvor man har det sjovt med hinanden, har øje for hinanden, hvor store kan hjælpe små og hvor selvhjulpenheden er stor.

Efter formiddagsaktiviteter bliver der skiftet bleer, tisset af og der gøres klar til frokost; ryddet op efter aktiviteter, vasket borde af, klargøring af bio-skraldespande og spande med sæbevand og karklude til hver spise-station til efter måltidet, dette gøres med inddragelse af børnene og for minimere forstyrrelser og "renderi" fra de voksne, når frokostmåltidet afsluttes.

Efter frokost i stunden mellem kl.12-14 er der i bussen aftalt ud fra ugeplanen hvilke aktiviteter og legestationer børnene kan inviteres ind i. Der er altid en til to borde med konstruktions- eller krea-leg til rådighed, og vores hvilerum er altid åbent med mulighed for at kigge i bøger eller bare slappe af, for dem der har brug for en pause. De voksne har positioneret sig på hele legepladsen ud fra de aftaleroller (fordyber, omsorgsgiver og flyver) og overtager hinandens roller under afvikling af pauser. Når alle pauser er afviklet, bliver der igen skiftet bleer, tisset af og gjort klar til eftermiddagsmad, når klokken lyder. Efter eftermiddagsmaden har vi en oprydningssang, der bliver afspillet på højtaleren på repeat (3-4 gange) ude på legepladsen. Sangen indikerer at nu rydder vi op, så legepladsen er klar til en ny dag i morgen og at det er vigtigt at vi er fælles om at passe på legetøjet i børnehaven. Under oprydning deltager de voksne motiverende og guidende. Efter oprydningen er der fælles-dans; nogle gange til voksenstyret musik ud fra tema (dyr, kroppen, cirkus, m.m.) og andre gange er det børnenes musikønsker, der danner ramme for dansestunden, inden bussen kommer og det igen er tasketid.

Måltider:

I Fredensborg har vi en klokke, der bliver ringet på som indikation af dagens måltider (og tasketid). Formiddagsmaden er et åbent og frivilligt måltid, som står fremme frem til frokost. Frokost og eftermiddagsmad er begge måltider, hvor alle samles. I børnehaven vægter vi alle måltider, som stunder der skal være rare at deltage i som barn og som et sted hvor man ikke føler tvang, men danner maderfaringer i et trygt fællesskab, hvor man kan opbygge mod til at udvide og udforske sin nysgerrighed over for nye smage, konsistens m.m., og ligeledes oplever madglæde og tryghed i de genkendelige livretter og hygge omkring at spise sammen.

Frokost spiser vi i de aktivitetsgrupper (både børn og voksne), der har været fordelt til formiddag. Vi sidder fordelt to steder på legepladsen (under halvtaget, i sommerstuen, i skoven eller oppe ved bålhuset). Der sidder der en voksen ved hvert bord i børnehøjde og som sidder placeret så det er muligt at have god kontakt til alle børn omkring bordet. Selvhjulpenheden er

et nøgleord under frokosten, men der er også stor forskel på hvad en 3-årig eller en 5-årig kan omkring måltidet, og som voksne støtter vi det enkelte barn i op øse mad på tallerkenen, sende skåle/fade videre til sin sidemakker, hælde vand i kander og kopper m.m. Når alle omkring bordet har fået maden på sin tallerken, siger vi "1-2-3, be om ro, vær's go", så vi starter med at spise sammen. Undervejs i måltidet når børnene tager mere mad på deres tallerkner, hjælper og guider den voksne barnet med opmærksomheden på hinanden, så mængden af den mad barnet øser op er hensigtsmæssig. Når måltidet begynder sin afslutning, rydder hvert barn eget service af efter sig selv, skraber overskydende mad i skraldespanden og stiller service på vognen. Her guider og støtter den voksne ligeledes efter nødvendighed, så barnet oplever mestring af opgaven på bedste vis.

Under måltidet er det den voksne der skaber rammen, så der er plads til dialog om maden, hvilke sanseindtryk vi får gennem maden, hvilke råvarer vi spiser, hvor råvarerne kommer fra, og hvad børnene derudover må have på hjertet. Den voksne skaber også mulighed for taletid til alle børnene omkring bordet og støtter det enkelte barn i at kunne vente til deres venner har talt færdigt, og hvornår det er barnets egen tur til at fortælle, så alle føler sig som en del af børnefællesskabet omkring bordet.

Eftermiddagsmaden: Eftermiddagsmåltidet spiser vi også i vores aktivitetsgrupper. Under eftermiddagsmåltidet kan der være dialoger om aktuelle emner i børnehaven eller i børnegruppen, derudover har vi særligt fokus på højtlesning i denne stund.

Vi har fire børn som "Ugens hjælpere". En uge ad gangen hjælper de fire børn med at ringe med klokken, hente mad i køkkenet, dække borde m.m. Hver mandag bliver det sagt højt i mikrofonen hvem "Ugens hjælpere" er i denne uge og vi visualiserer det på tavlen oppe i børnehaven. Dette gør vi for at sikre at alle børn får lov til at være hjælpere, og der for børnene kommer en tro på og ro i at vide at alle får deres tur. Det er også en stolthed for barnet i at udføre disse opgaver i løbet af dagen, følelsen af at være betydningsfuld i fællesskabet, som vi sikrer at alle børnene får deltagelsesmulighed i at opnå ved den faste turnus.

Ud over "Ugens hjælpere" har vi i løbet af dagen altid mange små "gøremål" (hente bleer, papirvarer, hente noget i køkkenet, forberede en aktivitet, m.m.). Dette har vi som voksne altid øje for om det skal gøres sammen med 2-3 børn, som på dagen enten i perioder eller på dagen kan have brug

for en voksen lidt tættere på eller har brug for en pause fra det store fællesskab.

Leg og læring i Riiset.

- Leg har værdi i sig selv.
- Gennem leg danner børnene forståelse af, hvem de selv er – alene og i fællesskabet.
- Gennem leg udvikler børn sin fantasi, sociale kompetencer, sprog og identitet.
- Leg er en grundlæggende del af børns virke – af deres måde at være i verden, og at udveksle erfaringer på.
- Leg er sjov

Det er gennem leg børn lærer om sig selv -hvem er jeg alene og i børne-fællesskabet- samt bearbejder det de oplever.

Vi er opmærksomme på at relationer og lege skal understøttes med udviklende læringsmiljøer og har et derfor et vedvarende fokus på vores fysiske læringsmiljøer, som inviterer til lege og deltagelsesmuligheder.

Igennem legen udvikler børn identitet, sociale kompetencer og en forståelse af den verden de er en del af.

De rammer vi som pædagogiske personale skaber gennem leg, har stor betydning for kvaliteten af børnenes leg. Herunder vores positionering i børnenes leg, samt vores egne legekompetencer.

Vi er som voksne bevidste om hvilken positionering vi skal indtage for at understøtte børnene leg, så vi positioner os foran, bagved og ved siden af.

Gennem disse tre blikke er vi med til at understøtte børnenes kompetencer til at agere produktivt i legen og bidrage til legens udvikling.

Vi er opmærksomme på at børn har forskellige forudsætninger for at indgå i de forskellige børnefællesskaber, og hjælper og støtter, da vi ved, at børn danner forståelse af hvem de selv er, alene og i et fællesskab. Børn udvikler deres kompetencer igennem leg. Derfor har vi stort fokus på at give børnene mulighed for skabe erfaringer i leg.

Her interagerer den voksne i børnenes aktiviteter og lege med formålet om at støtte op om barnets trivsel, udvikling og læring.

I Riiset kan den voksne f.eks. være med i en leg i køkkenkrogen. Den voksne er i første omgang foran i legen, ved at skabe de fysiske rammer og sætte retningen for legen. Når børnene har forstået konceptet for legen, trækker den voksne sig og indtager i en position ved siden af i legen, og sørger for at alle børn i den lille gruppe er en aktiv og værdifuld deltager og kan støtte op om legen. Afslutningsvis positioner den voksne sig bagved legen og iagttager legen og børnenes indbyrdes samspil. Børnene styrer nu selv legens retning. Her er den voksne periferdeltagende og understøttende i legen, samt tilgængelig for børnene ved behov, f.eks. ved konflikter, problemløsning og inspiration. Den voksne observerer legen og tager disse erfaringer og observationer af både legen, som af børne-sammensætningen og dynamikken, med i den næste tilrettelagte aktivitet.

Børnefællesskaber i Riiset:

Børns udvikler sig i samspil med andre og vi har fokus på at skabe de bedste rammer for vores børnefællesskaber, så de er trygge og inkluderende og der er plads og forskellig støtte til alle børn. Vi skal støtte op om venskaber og de skal være præget af respekt og omsorg.

Vi har som voksne en afgørende betydning, da det er os der skaber rammerne for børnefællesskaberne.

Det gør vi bl.a. ved selv at deltage positivt og hjælpe med at beskrive det enkelte barns ressourcer og hensigter. At hjælpe dem der i perioder har behov for støtte. At italesætte og vise hvordan vi trøster hinanden, passer på hinanden og hjælper hinanden. Vi inddrager børnene, hvis et

barn har behov for trøst eller hjælp og siger ” kom vil du ikke med og hjælpe, jeg kan se at Yasmin er ked af det” Det skaber tryghed i hele børnefællesskabet, at børnene kan se og mærke, at de voksne hjælper og giver omsorg til det barn der har mest behov lige der.

Vi holder en kort samling på stuerne næste hver dag og i det omfang det giver mening den pågældende dag. Vi synger og danser og taler om hvem der er kommet i dag og hvad vi skal lave. rende.

I udflytteren har vi fokus på børnefællesskabet i bussen, hvor der er forskellige bus, makker i en periode.

Vi italesætter positivt alle børn og skaber læringsmiljøer på tværs.

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø i Riiset er et miljø, hvor vi tager afsæt i det pædagogiske grundlag og arbejder bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Rammesætning, organisering og tilrettelæggelse er en forudsætning for at alle voksne i Riiset kan etablere et læringsmiljø ud fra didaktiske overvejelser der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

I Riiset er det pædagogiske læringsmiljø præget af, at alle børn ses som unikke individer der er medskaber i deres eget liv. Vi gør os pædagogiske overvejelser om, hvad barnet skal have ud af de læringsmiljøer som vi rammesætter bl.a. ved hjælp af SMTTE.

Vi planlægger med udgangspunkt i børneperspektiv rammerne for børnenes leg, vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede og spontane aktiviteter.

Vi har indrettet vores stuer med forskellige legezoner, som tydeligt viser hvad man kan lege med.

Vi giver som voksne nærvær, accept og omsorg og har et blik for nærmeste udviklings zone både for det enkelte barn og for gruppen. Det er med til at skabe selvværd og selvtillid.

De læringsmiljøer vi har rammesat i Riiset giver mulighed for at det enkelte barn kan gøre sig forskellige erfaringer alene og i børnefællesskaber.

Vi skaber læringsmiljøer som bygger på gensidigt samspil mellem børn, pædagoger, samt hvor omgivelserne giver børnene de bedste betingelser og deltagelses muligheder.

Derfor arbejder vi i Riiset på at skabe et læringsmiljø som er trygt og hvor børnene føler sig set og hørt og hvor de voksne udviser begejstring og entusiasme for det barn siger og gør.

For at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer for vores børn er vi grundlæggende nysgerrige på børnene og det de fortæller eller viser os og vi er nysgerrige på hinandens praksis. Vi er nysgerrige på børnenes interesser og initiativer, så vi kan justere vores læringsmiljøer efter børnenes aktuelle behov. Vi lytter til børnenes perspektiver og stiller dem åbne spørgsmål. Vi gør brug af de ti understøttende sprog strategier og UGLE for at understøtte børns sproglige udfoldelse.

Vi er opmærksomme på ikke "blot" at fokuserer på barnets svar på et stillet spørgsmål, men derimod fokuserer vi på barnets deltagelse i fællesskabet og sproglige udfoldelse. Når vi, som voksne, støtter op om en læreproces, er vi tydelige overfor børnene i at anerkende at læring er en proces, der kræver mange gentagelser.

Vi er som voksne opmærksomme på, at vi er rollemodeller og bruger vores egen krop med en tydelig gestik, som børnene kan spejle sig i. Når vi tilrettelægger kreative læringsrum, er vi opmærksomme på ikke at bringe egen æstetiske holdning i spil. Vi fokuserer udelukkende på barnets læreproces, oplevelse og succes. Vi italesætter mangfoldighed og forskellige udtryk og indtryk af verden overfor børnene. At verden kan se forskellig ud, alt efter hvor man ser den fra og hvem der ser på den.

Grundlæggende producerer vi ikke noget i institutionen, med formålet at et produkt kan tages med hjem og vises frem til forældre. Vores fokus er derimod rettet mod det nærværende læringsøjeblik, der er til stede i institutionen og som skaber rum for at børnene og de voksne mødes omkring det fælles tredje. At det vi skaber sammen er meningsfuldt her og nu.

Det vil sige at vi går med på børnenes ideer og deltager aktivt i deres legeuniverser. Vi følger børnenes spor og er opmærksomme på, ikke blot at lade os styre af vores egen dagsorden for det planlagte læringsrum. Vi lader os inspirere af børnene til at udvikle og bryde rammen, så børnene får mulighed for at tage ejerskab for læringsrummet og derved også motivation til udvikling.

De mange daglige rutiner som hverdagen i vuggestue og børnehave består af, er betydningsfulde læringsmiljøer, hvor børnene bl.a. kan øve sin selvhjulpenhed, hjælpsomhed, handleevne og samarbejde i fællesskabet. Det er meningsfuldt for børn at være en del af de opgaver der er forbundet med rutinerne og som vi gentager dag efter dag.

Dagligdagens rutiner, som fx tiden i garderoben, måltidet, sovestunden, toiletbesøg/ bleskift er gode til at understøtte den sproglige udvikling.

Det er alle disse upåagtede rutiner og hvordan vi ser og arbejder med dem der udgør den største del af børns tid i vuggestuen og børnehave. Derfor er det vigtigt at vi har fokus på at de upåagtede rutiner har pædagogiske overvejelser og kvalitet, at de er inkluderende og sjove og at de gerne må tage tid. At der er plads til rummelige samspilsformer og fokus på børnenes aktive deltagelses muligheder.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi arbejder hver dag på at alle familier i Riiset føler sig trygge og velkomne og vi møder vores familier med smil og hilsen.

I vores vuggestuedel er vi meget opmærksomme på at vi og hjemmet får videregivet de små vigtige informationer om kost, sovetider m.m. så vi kan skabe de bedste rammer barnets vuggestueliv. Det sker mange gange over aula og bliver suppleret med den daglige dialog når børn og familier kommer og går fra vuggestuen.

For at skabe de bedste rammer for børnenes trivsel, udvikling og læring er vi også meget opmærksomme på, at vi skal have et godt forældresamarbejde, så vi skaber de bedste rammer for børnene i de mange timer de er hos os. Vi er meget bevidste om, at vi er de professionelle og har det overordnede ansvar for den relation. Vores familier er forskellige og skal derfor også mødes forskelligt. Vi vægter den daglige dialog højt, at ofte kunne give en lille sjov, udviklende historie om det enkelte barn med hjem eller næste morgen. Forældrene har brug for at være trygge og føle at deres barn bliver set. Vi har fokus på at inviterer til hjemmelæringsmiljøer, så det vi arbejder med også kan gentages, støttes der hjemme. Vi stiller vores viden og faglighed til rådighed og fremhæver, at der ikke findes dumme spørgsmål.

Daginstitutionslivet er en verden med sine egen logiker og vi bruger tid på at forventningsafstemme vores forskellige roller og muligheder. Det skaber tryghed og gode rammer for vores samarbejde. Vi holder i vuggestuen inden for de to første uger et kort opstartsmøde med vores forældre, hvor vi hører lidt omkring jer som familie og om der er noget vi skal være særlig opmærksomme på. Det er også et rum, hvor vi har mulighed for at forventningsafstemme med hinanden.

I vuggestuen holder vi derudover følgende planlagte møder omkring børnenes trivsel.

3-4 mdr. efter opstarten tilbyder vi en samtale om hvordan det har været i den første tid og hvordan den første tilknytning periode er forløbet.

Vi tilbyder en planlagt 2. års samtale

Vi har en overgangssamtale når barnet er 2,10 år i samarbejde med vores udflytterdel. Vælger I en anden børnehave til jeres barn står vi også til rådighed for en samtale med det nye dagtilbud, hvis I eller vi vurderer et behov.

I udflytterbørnehaven tilbyder vi

1. En trivselssamtale når barnet ca. 4 år
2. En samtale inden skolestart.

I opstart perioden i udflytteren har vi et tæt samarbejde om jeres barns trivsel og holder tæt kontakt både via aula, telefon og når I kommer i institutionen. Vi holder møder efter behov. Det er ikke alle familier der har behov for dette og derfor bruger vi de ressourcer sammen med børnene.

Men grundlæggende holder vi hellere et møde for meget end et for lidt, for vores forældresamarbejde er afgørende for barnets trivsel.

Det er vigtigt, at for talt sammen omkring hvordan I oplever barnets trivsel hjemme og det vi ser. På den baggrund kan vi lave gode aftaler omkring hvordan vi hver især skaber støttende rammer for jeres barn.

Derudover er vi meget glade for de små dialoger i hverdagen og vægter dem højt uden at det sker på bekostning af nærværet til hele børnegruppen.

Et tæt sammenhold med vores forældre er vigtigt og vi holder følgende arrangementer i Riiset. Vi holder arbejdsdag på begge afdelinger forår eller efterår. Datoer findes af forældrebestyrelsen

Vi holder sensommer fest den første lørdag i september for alle i Riiset, hvor vi har fællesspisning og aktiviteter, som børn og forældre kan deltage i sammen. Aktiviteter afspejler noget af det vi har arbejdet med i vores årshjul, så vi kan få en dialog om dette og hvilken læring det har haft hos børnene.

Vi holder et årligt forældremøde i november, hvor der også er valg til forældrebestyrelse.

Vi holder julehygge med Luciaoptog i december.

Vi holder ca 4. forældrecaffearrangementer pr. år.

Vi har et godt og tæt samarbejde med vores forældrebestyrelse, som også er vores arbejdsgiver, da vi er en selvejende institution.

Vi holder forældrebestyrelsesmøder ca. 4 gange årligt. Ved behov mødes vi oftere. Lederen og forpersoner i bestyrelsen har kontakt løbende om stort og småt der er brug for at drøfte.

Dagsorden til forældrebestyrelsesmøder indeholder altid et pædagogisk punkt og hvordan det ser ud på de to afdelinger, børnetal og økonomi, evt. henvendelser og andet aktuelt der er vigtigt at få drøftet.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi har et stort fokus på at skabe positive læringsmiljøer for alle vores børn. Børn som af forskellige perioder og forskellige årsager er i en udsat position, har vi en ekstra forpligtigelse at støtte og skabe deltagelsesmuligheder for.

- Vi holder møder med forældrene og skaber gode rammer for et hjemmelæringsmiljø
- Vi udarbejder en SMTTE, så vi kan følge de pædagogiske tiltag vi igangsætter. Vi har fokus på at alle i personalegruppen har læst og handler udefra de tiltag.
- Vi rykker tættere på det barn der har behov for støtte, arbejder med en pædagogisk bagdør i forskellige aktiviteter. Vi kigger på hvilke læringsmiljøer vi kan sammensætte og med hvilken børnegruppe gerne på tværs af vores stuer. Så vi bedst muligt støtter op om det der udfordrer. Vi observerer og justerer vores indsatser løbende og sparrer med hinanden

om hvad der virker. Vi taler sammen for vi har alle sammen forskellige øjeblikke med barnet og derigennem finder vi ind til de ressourcer som er, men som måske ikke ses så ofte i den periode, hvor trivslen er udfordret.

- Vi bruger vores ugentlige stuemøder til at se på børnegruppen og den generelle trivsel hos det enkelte barn
- Vi bruger vores tværfaglige samarbejdspartner ved behov både individuelt og til ressourceforum
- Vi bruger TOPI- to gange om året, så vi tidligt kan opspore evt. manglende trivsel
- Vi bruger BOB- børn og bevægelse og den viden vi har om, at børn lærer igennem kroppen og kan være udfordret fx sansemotorisk.
- Vi sprogunderstøtter og skaber hjemmelæringsmiljøer

Vi er bevidste om vores ansvar for at støtte op og ved hvor afgørende vores indsats er.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har hvert år en store gruppe af de kommende skolestarter. De har både de samme aktiviteter tilpasset deres alder, som resten af Riiset. Vi arbejder ude fra et årshjul med temaer på to måneder af gangen. Derudover har vi særlig fokus på at være en god ven, hvor vi bl.a. bruger noget af materialet FRI For Mobberi, som der også arbejdes med i de små klasser i skolen. Vi har fokus på

samarbejde og fællesskab. At vi øver bl.a. lytte til hinanden, få plads til at sige sin mening. At kunne udskyde sine egne behov for en kort stund. At modtage og forstå en kollektiv besked

Vi udarbejder 5-års status på alle børn og videns overdragelse, så vi bidrager til at den bedste overgang til skolen.

Vi har udarbejdet en SMTTE for det gældende år med store gruppe og vi har fokus på at skabe et inkluderende miljø og på at hvert barn får den støtte og mulighed for at udvikle kompetencer, som der er behov for i skolen. Grundlæggende handler om at vække deres nysgerrighed og lyst til at lære. At de oplever, at det de tænker og tilskynder, har betydning i børnefællesskabet. At vi støtter dem i evt. konflikter og opfordre dem til større selvstændighed i at kunne klare nogle af dem selv ved hjælp af tydelig guidning fra de voksne. Det arbejder vi på hele ugen.

En dag om ugen er de indenfor og laver forskellige opgaver.

Det kan være at skrive bogstaver og tal. Ikke fordi vi ser det som vores fremmeste opgave, men fordi børnene har en optagethed af dette og er noget af det de forbinder med at starte i skolen og det har vi valgt at følge. De har hvert sit penalhus med, som bliver opbevaret i børnehaven og taget frem om tirsdagen og det opleves som noget meget særligt. Vi laver mange samarbejdsøvelser, hvor de skal hjælpe hinanden med at løse opgaver. Det kan være finmotoriske og grovmotorisk og vi har fokus på en god vekselvirkning mellem de to. Vi har 2-3 ture fx til den blåplanet, teater eller andet. Børnene er selv med til at foreslå disse og det kan ændre sig alt efter hvad børnene er optaget af.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi deltager til det årlige syng højt arrangement i Bellahøj, som er en musikalsk fornøjelse for børnehavebørn og de store vuggestuebørn.

Vores kommende skolestarter deltager i det årlige bevægelsesarrangement på Bellahøj skole.

Vi har kontakt med vores lokale folkeskole Rødkilde og deltager i stærksamarbejde.

Vi besøger vores gode nabo institutioner og taler med de mennesker der bor i området.

Vi besøger de lokale legepladser.

Vi går mange ture ved degnemosen, som ligger lige bagved vuggestuen og følger dyrelivet og de forskellige årstider.

I vores udflytterdel i Fredensborg besøger vi slottet og ser på vagtskifte om torsdagen. Vi taler med de mennesker der bor i lokalområdet, nogle gange kigger enkelte fra ældreboliger forbi og siger hej.

Vi bruger nogle af de grønne skovområder til ture.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi tænker altid de omgivelser som børnene tilbringer mange timer i sammen med de tanker vi har om at skabe gode læringsmiljøer hele dagen. Det skal understøtte hinanden. Det sker ude fra et børneperspektiv. Vi ved at de rette rum inde og i udemiljøer er en ”ekstra pædagog” og er afgørende for at børnene får reelle deltagelsesmuligheder i læringsmiljøet. At det er vigtigt at det er tydeligt, hvad man kan bruge det til og der samtidigt er plads til kreativ og fantasifuld leg, hvor dukker går på opdagelse i konstruktionszone eller andet.

I det fysiske børnemiljø har vi fokus på at skabe gode legezoner, som inviterer til lege. Vi prioriterer altid at en voksen sammen eller selv ryddet og stillet op til leg. Det gøre alle de små overgange der er i løbet af dagen tryggere når der er inviteret til leg, når en børnegruppe kommer ind fra legepladsen fx så går de i gang med at leg imens andre børn får hjælp til bleeskift og toiletbesøg. Det skaber en ro.

Vi er opmærksomme på at justerer vores legemiljøer inde og ude i forhold til hvad børnegruppen aktuelt har behov for. Vi har et ”legeteket”, hvor vi kan hente legetøj, som ikke har været på stuen længe og som derfor føles nyt og spændende. Børnene kommer også selv nogle gange og beder om specifikt legetøj.

Vi skaber rum i rummet, som giver plads til forskellige typer lege og som helst ikke forstyrrer hinanden.

Vi har også fokus på at vaske legetøj, oprydning og lufte ud hverdag, så der er et sundt inde miljø.

Uderummet inddeler vi også i flere rum og der er gode muligheder for mange bevægelseslege og sansede oplevelser. Legepladsen er udfordrende og spændende og vi voksne er bevidste om hvor vi positionerer os. I de forskellige legezoner og med en voksen, som har blik for alle børn, så de andre voksne kan fordybe sig i samværet.

I det psykiske børnemiljø vi fokus på at skabe glæde og sjovt samvær. At alle vores børn får omsorg og kram. At vi trives sammen Vi har som voksne et ansvar for hver dag at møde ind positive og være gode rollemodeller i vores kommunikation med hinanden og børnene. Vi skal skabe plads og rum for alle børn og for at de ser og støtter hinanden i hverdagen. De skal lære af os voksne og det skal altid være trygt og godt for børn og voksne at være i Riiset. At vores børnefællesskaber er inkluderende- det har en betydning at vi alle sammen er der og der er plads til at være den du er.

I det æstetiske børnemiljø har vi fokus på hvordan de omgivelser vi tilbyder spiller sammen med børnenes sanser. Riiset er børnenes hus og de skal opleve det rart og udviklende og som et sted, hvor de har lyst til at gå på opdagelse. Omgivelserne skal inspirere til leg, læring og kreativ udfoldelse. Vi skal tilbyde meget forskelligt, så børnene har mulighed for at prøve og udfordre sig selv på mange områder.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsided personlig udvikling:

De relationer barnet indgår i både barn/barn relationen og voksen/barn relationen er med til at forme hvem er jeg og hvem bliver jeg. Da det har en kæmpe betydning for barnets alsidige personlige udvikling at alle voksne i Riiset engagerer sig i og møder barnet som den person det er. Netop derfor arbejder vi med tilknytningsteorien og tryghedscirklen.

I Riiset skal børnene møde voksne, som er engagerede og tager ansvar for at alle børn mødes med respekt og anerkendelse. I vores hus mødes børn og voksne af et mangfoldigt liv og læringsmiljø, som vi løbende arbejder med at forbedre og evaluere på.

Vi er optagede af at udvikle børn med en positiv selvopfattelse hvor vi har fokus på et ressource-syn, hvor barnet udvikler tillid til sig selv og andre. Vi bestræber os på at give børnene mulighed for at få alsidige erfaringer og opleve mange deltagelsesmuligheder i deres børneliv.

Vi ser os selv som engagerede, positive og anerkendende voksne, som møder barnet og ser og forstår dets intentioner og perspektiver som er grundlaget for at barnet føler sig set, hørt og forstået og tør engagere sig og deltage i aktiviteter og fællesskaber.

Det er os som fagpersoner, der sætter rammerne for at støtte børnene i at udvikle nysgerrighed, selvregulering og evne til at motivere sig selv og udforske deres verden.

I dagligdagen betyder dette at vi tilrettelægger læringsmiljøer der tilbyder mange forskellige muligheder for deltagelse og hvor børnene kan få betydningsfulde sociale og kulturelle erfaringer. Vi inddeler børnene i små grupper flere gange om dagen dvs. lille, mellem og store gruppen og på tværs af huset og det er netop for at skabe de bedste forudsætninger for at understøtte det enkelte barns udviklingspotentiale.

Vi tilrettelægger kreative- og bevægelses aktiviteter på tværs af stuerne og i aldersopdelte grupper. Her er der mulighed for at støtte det enkelte barn og klæde barnet på til at deltage i børnefællesskabet og understøtte børnenes indbyrdes relationer.

Hermed har vi et blik for at give børnene mulighed for at opleve sig som værdifulde deltagere i, og som medskabere af egen dagligdag for det er i gennem de sociale relationer til andre og i fællesskabet, at børn udvikler deres identitet.

I begge afdelinger arbejder vi med børnefællesskaber, både i mindre og større grupper. De større grupper forekommer typisk, når hele stuen laver noget sammen, fx i vuggestuen har vi vores kontinuerlige morgensamling. På den måde, oplever børnene at alle har en betydning for gruppen. De voksne er nærværende og har øjenkontakt med det enkelte barn, så barnet føler sig set og hørt. Vi taler om, hvem der er kommet og hvem der ikke er kommet i vuggestuen.

I børnehaven er der fælles morgen samling i bussen hvor børne bliver nævnt ved navn og hvilken aktivitet barnet skal deltage i. Den daglige samling i vuggestuen og børnehaven skaber forudsigelighed og genkendelighed for barnet. På den måde, oplever det enkelte barn at være betydningsfuld i børnefællesskabet. I de større børnegrupper har vi fokus på den fælles opmærksomhed, vente på tur dvs. forudsigelighed i at i dag er det tre børn der vælger en sang og næste gang er der tre andre børn. Det giver børnene en tryghed og tillid til at vide at også bliver deres tur.

Mindre grupper-

Hvad enten vi tilrettelægger voksenstyrede aktiviteter, eller observere den frie børneinitierede leg, er vi i dagligdagen optagede af hvordan vi skaber forskellige deltagelses muligheder for børnene. Vi er opmærksomme på at bruge dagligdagens rutiner som er værdifulde og er et læringsrum, hvor barnet for mulighed for at få ro og plads til at øve sig på "at kunne selv" eller få hjælp og støtte fra et andet barn eller voksen.

Når vi i praksis rammesætter et læringsrum, er vi i opmærksomme på at skabe forskellige deltagelsesmuligheder, da alle børn ikke har samme forudsætninger for deltagelse.

Når vi tilrettelægger og igangsætter aktiviteter, har vi øje på hvilke læringsmiljøer vi kan skabe for at understøtte børnenes personlige udvikling og arbejder derfor også meget på tværs af alder og stuesammensætning.

Vi arbejder for at skabe opmærksomhed på at alle børn store som små er en del af børnefællesskaberne. Derfor støtter vi børnene i at hjælpe hinanden og inviterer til leg på tværs af alder.

Praksiseksempel fra vores morgenstund hvor vuggestuen og børnehaven er fælles:

Et større vuggestuebarn beder den voksne om hjælp til at få mulighed for at lege med en spændende magnet konstruktion, som en et større børnehavebarn har bygget. Den voksne hjælper mad at spørger børnehavebarnet om den vuggestuebarnet må lege med byggeriet. Dette er den store ikke interesseret i. Den voksne spørger børnene om de kan hjælpe hinanden med at bygge en lignende konstruktion til vuggestuebarnet og begge børn går i gang med at bygge.

Børnenes alsidige personlige udvikling afhænger at vi som voksne, lytter og positionere os selv i børnehøjde, for at forstå børnenes perspektiver og intentioner. Børn gør altid det bedste de kan og vi som voksne støtter barnet i intentionen og guider dem videre.

Vi skaber rammerne for at børnene støttes i relationer og venskaber, hvor de øver sig i at kunne rumme forskellige følelser så som frustrationer og modstand, som også er en del af livet.

I praksis anerkender vi altid barnets følelser og oplevelser og hjælper dem med at bruge sproget og sætte ord på deres følelser. Vi accepterer de forskellige følelser der kan opstå og hjælper barnet med at sætte ord på bl.a. ved at stille hertil åbne spørgsmål.

Eks, "jeg kan se nu bliver du ked af det, hvad er du ked af? ". Vi tilpasser vores kommunikation efter barnets alder og går i dialog med barnet, så barnet mærker omsorg og nærvær og at blive forstået og taget alvorligt.

Hvis barnet har et begrænset verbalsprog, hjælper vi barnet med at sætte ord på, ud fra egen tolkning af situationen.

Vi arbejder hele tiden for at give plads til barnets medindflydelse og medbestemmelse i deres dagligdag. At barnet får mulighed for at udtrykke egne perspektiver og kan takle de mange forskellige følelser der kan opstå i fællesskabet lige fra engagement, glæde, venskab til behovs udsættelse og vrede. Vi har fokus på de forskellige følelser hvor vi har en anerkendende tilgang til at hjælpe barnet med at sætte ord på og følelsesregulerer.

Vi har samtidig øje for at støtte børnene i at mærke egne grænser og sige til og fra. Vi italesætter i den daglige praksis at det er legitimt at vælge relationer og aktiviteter til og fra, men opfordrer også børnene til at eksperimentere med nye legerelationer ved at deltage aktivt i deres egne lege hvor vi som voksne går foran, bagved og ved siden af.

Trivsel og tryghed er en væsentlig forudsætning for en sund og alsidige udvikling hos barnet. Vi udarbejder løbende trivselsskemaer (TOPI) og afholder forældresamtaler hvorfra vi kan følge det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi udarbejder handleplaner og i samarbejde med forældrene understøtter vi i fællesskab barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling

Vi støtter børnene i at etablere relationer og venskaber med andre børn, samt guider børnene i sociale kompetencer i ligeværdigt og forpligtende fællesskab. Som voksne har vi øje for børnene inviteres ind i legerelationer. Vi afvejer hvornår der er behov for at vi som voksne går forrest i en leg, hvornår vi er ved siden af og støtter om deltagelsesmulighed og legens videre udvikling, samt hvornår vi skal trække os fra legen og lade børnene følge deres eget spor. I legene er det muligt for børnene at forhandle, sige fra, finde løsninger, gå på kompromis, lytte til hinanden samt bruge deres fantasi i børnefællesskabet. Alt dette er med til at opbygge den sociale udvikling hos børnene, og det er det vi som voksne er med til at støtte op om uanset om vi går forrest, ved siden af eller bagved.

Det er vores opgave at være med skabere af en kultur, hvor børnene anerkendes og respekteres som de personer de er og får en oplevelse af at høre til og være betydningsfulde i børnefællesskabet. Vi skal have øje på de børn, der kan have svært ved at finde deres position i fællesskabet. Her guider vi og hjælpe dem med handlemuligheder ind i de sociale relationer, så børnene oplever tryghed og tillid i relationerne til andre børn og voksne uden at opleve drilleri for alvor. I børnehaven oplever vi nogle gange at børn italesætter overfor andre børn at de ikke kan være med, fordi børnene gerne vil lege alene. Her har vi i personalegruppen talt om at der skal være plads til

begge dele og at det er en vurdering af den konkrete situation. Vi er i gang med at udvikle sociale kodeks for hvordan man inviteres ind i en leg, eller inviterer sig selv med i en igangværende, på hvilke præmisser man kommer ind i en igangværende leg og hvordan man går ud af en leg.

Praksis eksempel:

Søren sidder i sandkassen og leger med biler. Der flere sandlege i gang og den voksne sidder med i sandkassen. To andre børn leger også med biler i nærheden af Søren, og han iagttager deres leg og rykker tættere på. Da Søren nærmer sig legen, begynder han med et vredt udtryk at råbe højt af de andre børn og de bliver forskrækkede. Den voksne rykker over til Søren og hjælper Søren med at udtrykke hensigtsmæssigt at han gerne vil være med i legen. Den voksne spørger nysgerrigt ind til både Søren og de to andre børns bil-leg og en fælles opmærksomhed på bilerne skabes og Søren inviteres ind i legen, som fortsætter derefter.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog:

I Riiset arbejder vi aktivt med at understøtte den sproglige udvikling. Vores fokus ligger på både det verbale og nonverbale. Vi bruger aktivt de ti understøttende sprogstrategier og italesætter alt vi gør sammen med børnene.

I samarbejde med vores netværk har en pædagog fra hver stue i vuggestuen været på kursus i sprogtrappen, og det skal vi i gang med at implementerer aktivt i dagligdagen.

Derudover arbejdes der i vuggestuen med babytegn for at støtte de mindstes børns nonverbale kommunikationsformer. Vi læser mange bøger og har dialoger med udgangspunkt i det læste. Vi har både bøger, som står i børnehøjde, så bøgerne er en naturlig del af børnenes dagligdag, som de selv kan sætte sig og forbyde sig med. Derudover har vi bøger som står på hylder, som børnene kan læse sammen med en voksen. Vi kommer fremadrettet til at bruge dialogisk læsning

mere struktureret og i forbindelse med de små sproggrupper vi har sammensat for de børn, der har brug for særligt sproglig understøttelse. Vi støtter bl.a. også børnene i deres sproglige udvikling gennem dagligdagens aktiviteter. Vi tager børnene med i de daglige praktiske rutiner, hvor børnene er i mindre grupper, er med til bl.a. at dække bord, feje gulve, rydde op mv. Her sætter vi ord på handlinger og gør mange gentagelser. Vi er optagede af at børnene i Riiset skal møde voksne, der lytter, forstår og støtter børnene i at sætte ord på deres meninger og følelser, når de er glade, kede af det, vrede eller nysgerrige. Vi øver os i at kommunikere tydeligt og nuanceret – med ord, mimik og kroppen og dermed kan man lettere forstå og skabe kontakt og aflæse andre.

Vi ønsker at støtte og guide vores børn i at udvikle kommunikative kompetencer, så de deltager i samtaler med andre børn og voksne, hvor der både tales og lyttes, stilles spørgsmål og svares i fællesskab. Dialog I dagligdagen skaber vi små læringsrum hvor børnene kan eksperimentere med forskellige udtryksformer som for eksempel digte, fagter sange og rim og remser. Vi støtter børnene i at udvikle deres ordforråd og forståelse for både det talte og det skrevne sprog ved at udvide deres horisont og præsentere dem for nye ord og sammensætninger i dagligdagen. Eks. Arbejder vi ud fra forskellige sprogstrategier når vi samtaler med børnene. Vi lader børnenes ord fylde mest i samtalen ved at nikke og sige anerkendende lyde.

Vi læser bøger sammen for at få fornemmelse af sproget og taler om handlingsforløbet ved at lade børnene pege og sætte ord på. Vi låner bøger på biblioteket, der relaterer sig til det tema vi arbejder med, således at vi og børnene har mulighed for at fordybe os i længere forløb. Vi holder små samlinger, hvor både store og små børn selv kan fortælle historier for de andre, om hvad der optager barnet. Her støtter vi barnet i fortællingen og gentager. Vi er som voksne opmærksomme på vores eget sprog både det verbale og det nonverbale. Så vi er tydelige for børnene at aflæse.

Måltidet er i Riiset et centralt samlingspunkt for børnene i forhold til deres sprogudvikling. Derfor er det vigtig for os at børnene kommer til orde når de sidder rundt om bordet og får sat ord på deres behov som vi støtter op om. Det pædagogiske personale er en central medspiller i børnenes sprogudvikling og derfor sætter vi hele tiden ord på og gentager ord, stiller spørgsmål, indleder samtaler om stort og småt og taler om madglæde og madmod. Vi arbejder aktivt med at skabe deltagelsesmuligheder og give plads og mulighed for alle børn til at tale og fortælle. Fx, når vi spørger hvad de har lavet i weekenden, skal der være plads til at nogle fortæller noget kort og nogle fortæller noget mere uddybende. Vi støtter og guider børnene, hvis de kommer til at afbryde, så vi giver hinanden lov til lige at tale færdigt. Det er centralt at danne gode rammer for børnefællesskaber, hvor børnene kan kommunikere sammen om det de oplever, som en støtte for deres sociale udvikling. At kunne udtrykke sine egne følelser og behov, og at kunne leve sig ind i

andres følelser, og forstå det de oplever er vigtigt at øve sig sammen med vennerne og de voksne.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse.

I børnehuset Riiset har vi fokus på kroppen, sanserne og bevægelse i hverdagens rutiner. Dette har vi blandt andet i form af en motorisk udfordrende legeplads både i udflytteren og i vuggestuen. Da vi har en udflytterbørnehave, der bruger udeområdet flittigt, prioriterer vi i vuggestuen udeområdet, da det giver rig mulighed for motorisk udvikling og bevægelseslege. Ligeledes inviterer vores inde områder gode kropslige udfoldelser, blandt andet en klatrevæg, indendørs gyng og motorik moduler.

I forlængelse af Meyers mad liv København, bruger vi måltiderne til at udforske sanserne, og det kommer blandt andet til udtryk når vi dufter, smager og føle madvarer. Vi gør brug af sansekasser med forskellige råvarer som f.eks kogt/ukogt pasta, citron og anis. I denne sammenhæng bliver børnenes sanser aktiverede og dermed er sanserne i fokus.

Riiset som institution vægter kropslige udfoldelser højt, samt børns brug af kroppen, da vi oplever vores børn blive glade, og trives bedre med de store bevægelser som er med til at styrke barnets vestibulær sans

Praksiseksempel:

Mandag formiddag bliver motorikmodulerne hevet frem på gangen, til en bevægelsesaktivitet. Der bliver lagt en motorikbane, hvor børnene skal gå på line og derfra hoppe ned på en madras. Her bliver der skabt en køkultur, hvor børnene lærer at vente på tur og de voksne italesætter hvordan de enkelte børn bevæger sig og hvor højt de kan hoppe. Der bliver desuden lagt op til en kolbøtteaktivitet på madrassen, hvor børnene lærer at slå kolbøtter, ved hjælp af en voksen, som guider dem.

Børn lære gennem kroppen og derfor er kropslig og bevægelses aktiviteter en stor del af vores hver dag.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi ønsker i Riiset at bruge naturen og udelivet aktivt i vores dagligdag som et led i de andre 5 lærerplanstemaer. Vi udvikler herigennem især kommunikation og sprog, da vi samtaler og udfolder sproget med Hv-spørgsmål samt vi følger emnet til dørs. Samtidig skaber vi fælles og individuelle projekter så både en social og personlig udvikling opstår. Da vi føler, ser, smager og lugter til planter, bliver de kropslige og sanselige elementer af barnet opvækst også stimuleret.

I vuggestuen bruger vi dagligt vores legeplads i Bellahøj og med udgangs i årtiderne ser vi fx på hvad vand kan. Vi går rundt og finder snegle og undersøger hvad der sker når vi rører ved følehornene. Vi har også haft sommerfugle-projekt, hvor der blev fundet sommerfuglelarver ved Degnemosen, hvorefter vi på stuerne har fulgt sommerfuglens livscyklus fra larve til puppe til sommerfugl. Børnene har været deltagende i fordring af larverne og sommerfugle inden de blev sluppet ud i det fri. På vuggestuens legeplads, er der bl.a. en lille sti med træer og buske langs siden, den bliver brugt til meget forskelligt. Børnene går på eventyr sammen, udforsker området for snegle og andre dyr eller leger i det skjulte.

I udflytterbørnehaven er vi hver dag tæt på naturen, og naturen danner meget ofte ramme om det fælles tredje i det pædagogiske arbejde med børnene.

Vi kigger på årstidernes betydning for plante- og dyreliv, og vi ser på planter og dyr, især på krible-kable dyr som insekter, spindlere og orme. Vi ønsker at give børnene respekt for og kendskab til naturen ved at undersøge den aktivt. Vi laver insekthoteller, som et led af at lære børnene hvordan insekter og krible-krabledyr færdes og trives i naturen. Desuden har vi synlige opslag om fakta på krible-krabledyr i børnehøjde rundt på legepladsen eller inde på stuerne. På legepladsen i børnehaven har vi et krible-krable-terrarium som børnene har været med til at bygge det op med forskellige nødvendige naturmaterialer, for at kunne se fx hvordan regnormen graver gange i jorden.

Vi finder det vigtigt at børnene kan udfolde deres viden om naturfænomener og tager udgangspunkt i deres egen nysgerrighed om deres omverden. For eksempel lader vi dem gerne eksperimentere med vand og ser på hvad vand gør. Når vi finder en vandpyt, taler vi om hvorfor den er havnet der, og hvad der gør at vandet søger nedad. Børnene finder ofte en legende tilgang til dette og kan sammen med en voksen tømme en vandpyt og tage vandet med op på en bakke og skabe et "vandfald" hvor de kan se hvilken vej vandet løber. Vi snakker og eksperimenterer om vandets forskellige former og hvorfor det regner.

Når vi ser på planter, ser vi gerne på hvad vi kan finde af spirer fra den plante vi snakker om. Eksempelvis kan vi om foråret finde mange spirer af forskellige træer, som vi undersøger nærmere. Desuden kigger vi på selvsåede træer og kan dermed vise forskellige stadier af plantens liv. Når vi finder fældede træer, snakker vi om hvordan et træ gror, og hvordan man kan se forskel på sommer og vinter træ, og hvordan det er med til, at vi kan bestemme alderen på træer.

Vi har plante kasser og plante-uge, hvor børnene selv er med til at vælge og plante afgrøde. De ser planterne folde sig ud og vi snakker om hvorfor planter gror, og hvad der skal til for at en plante bliver stor. Derudover har vi fokus på biodiversitet, så sår blomster som bier og sommerfugle har godt af. Vi fortæller om biernes betydning for naturen og hvordan de laver honning. Vi laver eksperimenter med planter hvor vi fx plantet bønner i glas så vi kan se rødderne og følge dens vækst. Her kan børnene med egne øjne se hvilke faktorer der har betydning for planterne. Vi har også lavet blomster-forsøg, hvor vi har plukket hvide blomster og sat dem i vand med forskellige frugtfarve i, for at undersøge og få en større forståelse for hvordan blomster tager vand til sig.

Som led i dette bruger vi planter som vi finder i naturen som kan bruges til madlavning og som man kan smage på, fx smager vi på friske bølgeblade når bøgen springer ud, skovsyre eller ramsløg, men vi fortæller også at der findes giftige planter, så vi ikke bare kan spise alt hvad vi finder. På legepladsen i børnehaven har vi frugttræer, bærbuske samt bede med forskellige krydderurter, som der bliver smagt på og brugt efter sæson, fx laver vi æblemost fra æblerne når de er modne.

Vi har i børnehaven et indhegnet skovområde, hvor vi ikke har legetøj ovre. Her laver vi forhindringsbaner på væltede træer, stubbe, binder torv i træer m.m. vi kravler op og ned ad bakker, vi laver bål, vi kigger under nedfaldne blade og stubbe, graver huller og finder insekter og følger med i årstiderne med farver i naturen.

Desuden bruger vi også i børnehaven nærområdet fx Fredensborg slotspark, Esrum Sø og de omkringliggende grønne arealer til at gå ture i mindre børnegrupper.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
3. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab:

Vores pædagogiske læringsmiljøer inviterer til kreativudfoldelse hvor vi voksne har øje for processen og fordybelsen.

At børnene oplever glæde og stolthed ved det skabende og den æstetisk proces og vi ønsker at alle børn får en sanselig oplevelse.

Gennem de kreative rum, får børnene en fælles oplevelser og hvor de indtryk kan komme til udtryk i de forskellige lege. Vi planlægger lege og aktiviteter med plads til deltagelse på mange forskellige måder, samt skaber rum for fantasi og nysgerrighed

Derfor har vi fokus på dette når vi planlægger vores kreative processer. Vi ønsker at give børnene oplevelser og mulighed for at fordybe sig i musik, sang, bøger, rim og remser, tegning og maling og at kunne dele den oplevelse i fællesskabet. At børnene igennem disse kreative processer får del af kultur og dannelse. At børnene oplever glæden ved fordybelsen og inspireres til kreativitet og til at være i skabende processer. Vi støtter og motiverer børnene i de kreative processer. Vi præsenterer bl.a. børnene for forskellige kulturelle udtryksformer, bl.a. går tur ved Degnemosen, Fredensborgsslot, på bibliotek, cirkus, deltager til Syng højt i Bellahøj og andre lokale arrangementer.

Vi er glade for at fejre de årlige kulturelle traditioner, som fastelavn, påske, jul, Eid. Der er en speciel stemning omkring højtiderne, som er hyggelig at dele i fællesskab. Samtidigt giver det børnene et kulturelt blik for de traditioner som findes i Danmark. Vi forbereder i tiden forinden med fx at lave pynt sammen med de børn der har lyst til dette. Det skal give mening for børnene. Vi markerer traditionerne med at fortælle om baggrunden for dem.

Vi har følgende Traditioner i løbet af året:

Vi holder **Fastelavn**, hvor der er mulighed for at være klædt ud og slå katten af tønden. Vi spiser hjemmelavede fastelavnsboller og fester.

Påske, hvor vi op til påskeferien klipper påskepynt, taler om foråret, går på æggejagt på legepladsen.

Afslutningsdag for de kommende skolestartere. Børnene er med til at planlægge hvordan de vil holde deres afslutning og hvad de spise m.m., men rammen er at de bliver i Fredensborg en fredag og spiser aftensmad over bål og hygger og bliver hentet af sine forældre, som har mulighed for at drikke en kop kaffe sammen og sige farvel til hinanden.

Arbejdslørdag med forældre.

En dag, hvor forældre og personale i fællesskab renoverer og skaber nye muligheder for børnenes lege både ude og inde.

Riisets fødselsdag fejres med kage og saftevand på legepladsen om eftermiddagen og fællessang

Sensommerfest i Fredensborg,

En lørdag, hvor familier og personale i Riiset mødes og hygger i vores skønne udflytterdel med fællessang og fælles mad. Forskellige aktiviteter, som forældrene kan opleve sammen med deres børn, som tager udgangspunkt i mange af de lege og aktiviteter vi laver i løbet af året.

Julefest

Vi synger julesange og laver juledekorationer og spiser masser af æbleskiver

De store børnehavebørn går Lucia for vuggestuen og formiddagen Julefrokost for børn og personale.

Julemanden kommer på besøg en formiddag i vuggestuen.

I perioder med mange nye børn, har vi særligt fokus på tætte relationer til få voksne og mindre børnegrupper med små legefællesskaber, hvor nye børn kan føle sig trygge og efterhånden danne venskaber.

Vi fejrer fælles månedlige fødselsdage i børnehaven og der er et særligt fællesskab for de børn der fejrer sammen.

Vi er i samarbejde med forældrebestyrelsen i gang med at planlægge ca 4 forældrekafe arrangementer.

Vi har i alle vores traditioner et fokus på børneperspektivet, samt medbestemmelse i forhold til tilrettelæggelsen af de forskellige arrangementer. De skal være meningsgivende for børnene og være læringsmiljøer, som børnene trives, dannes og udvikles i. De skal ikke "bare" afholdes fordi det plejer vi, men fordi de har værdi og styrker vores fællesskab og kultur. Vi arbejder på at få udarbejdet en SMTTE for hver af vores traditioner, så alle har mål og tiltag for øje, samt evaluere derefter.

.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi bruger SMTTE-model som redskab til at udarbejde handleplaner for læringsmiljøer der støtter børn i udsatte positioner. Vi bruger SMTTE når vi forbereder pædagogiske forløb og aktiviteter. Den er en dynamisk og brugbar metode til at planlægge, justerer og evaluerer vores praksis, samt særlige indsatser.

Vi evaluerer løbende vores praksis til stuemøder så vi kan tilbyde vores børn de legezoner og læringsmiljøer der er brug for i den aktuelle børnegruppe. Vi er i gang med på ny, at implementerer EVA's evaluerings kultur. Desuden bruger vi vores dagligdagens data fx i form af foto til at kvalificerer vores pædagogiske kvalitet.

Vi evaluerer vores praksis til p-møder og afdelingsmøder, hvor vi har en fast dagsorden.

Vi er i hverdagen nysgerrig på hinandens praksis og ny viden, som kan være med til at skabe høj kvalitet i Riiset. Vi deltager i forløb og kursus og får ny viden udefra til vores videreudvikling af praksis.

Vi har stuemøder en gang om ugen i vuggestuen. I børnehave holdes der møder med repræsentanter som står for læringsmiljøerne i forhold til vores årshjul.

Vi har 10-11 personalemøder på et år, hvor 1 time er reserveret afdelingsvis. Vi holder løbende ekstra møder ved behov.

Vi holder en til to personaledage om året, hvor vi har mulighed for at fordybe os i pædagogiske emner og arbejdsmiljø. Hvor vi har god tid til refleksion, oplæg og gruppearbejde m.m.

Vi udarbejder TOPI to gange om året og arbejder videre med en SMTTE for de børn der er gule eller røde og har efterfølgende møder med forældrene.

Vi er i gang med at få implementeret en helt fast struktur, hvor vi sprogvurderer alle vores børn første gang når de ca. er 3, 2 år og er godt i gang med det nye udflytterliv og igen når de er 5 år. For de børn som scorer uden 15 udarbejdes en sproghandleplan og barnet vurderes herefter hver halve år. Vi har en feedback kultur under opbygning fra børnehaven til vuggestuen. Vi ønsker at det skal ske ca. hver 3 mdr.

Vi læser løbende faglitteratur, som vi diskuterer til vores p-møder. Litteraturen tager udgangspunkt i hvad vi aktuelt har brug for, så vi kan kvalificere vores pædagogiske praksis. I øjeblikket er vi optaget af;

"Se barnet inde fra"

"Fra fejlfinder til ressourceteknisk- når anerkendelsen kommer fra hjertet"

"Mentalisering i dagtilbud"

"Organisatorisk medlemskab bl.a. "Se barnet indefra" om tillidscirklen og meget andet litteratur, som er relevant for at kvalificerer vores praksis.

Vi bruger dagligt aula ift. sovetider, dagbøger, dokumentation, nyhedsbreve, opgørelse og status på fremmøde.

Vi udfører og udvikler os af arbejdet med APV, trivselsundersøgelse og pædagogisk tilsyn.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi arbejder løbende med vores læreplan, så den er levende og passer til vores aktuelle pædagogiske praksis. En gang årligt deler vi os i grupper, som gennemlæser en del af læreplanen og fremlægger på p-møde for at se om vi gør det som vi skriver vi gør.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC